

پژوهشکده شورای نگهبان

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

لایحه تعیین تعرفه‌های خدمات
مرکز توسعه تجارت الکترونیکی

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۱۰۷

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۳۱

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

**لایحه تعیین تعرفه‌های خدمات
مرکز توسعه تجارت الکترونیکی**

**استخراج، تنقیح و تدوین:
شهرام محمدی**

**بازبینی و نظارت علمی:
مصطفی مسعودیان**

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۱۰۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۵/۳۱

پژوهشکده شورای نگهبان

فهرست مطالب

۲مقدمه
۳لایحه تعیین تعرفه‌های خدمات مرکز توسعه تجارت الکترونیکی
۳مرحله اول
۵نظر (نهایی) شورای نگهبان

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر این‌ها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضاء را استخراج نموده و با حفظ اصالت، آن‌ها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

لایحه تعیین تعرفه‌های خدمات مرکز توسعه تجارت الکترونیکی

مرحله اول

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۳/۳/۲۰

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۳/۴/۴

ماده واحده- به مرکز توسعه تجارت الکترونیکی اجازه داده می‌شود نسبت به وصول بهای خدماتی که به متقاضیان ارائه می‌دهد، اقدام کند و وجوه حاصل را به خزانه‌داری کل کشور واریز نماید.

تبصره- انواع خدمات مرکز یاد شده و تعرفه هر یک از آنها بنا به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به تصویب کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات می‌رسد.

الف- دیدگاه مغایرت

- طبق اصل ۱۳۸ قانون اساسی، هیئت وزیران یا هر یک از وزراء می‌توانند در مورد اجرای قوانین، انجام وظایف اداری، تأمین اجرای قانون و تنظیم سازمان‌های اداری اقدام به وضع آیین‌نامه یا تصویب‌نامه نمایند. همچنین در این اصل، اختیار واگذاری تصویب برخی از امور مربوط به وظایف دولت به کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر داده شده است. با توجه به اینکه در تبصره ماده واحده مزبور، وظیفه تصویب تعیین انواع خدمات مرکز توسعه تجارت الکترونیکی و تعرفه هر یک از آنها پس از پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت بر عهده «کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات» گذاشته شده است که اکثر اعضای این کمیسیون از غیر وزراء می‌باشند^(۱) و

۱. ماده (۶) قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۹: «ماده»

۶- کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات از افراد زیر با استفاده از امکانات معاونت امور مخابراتی و اداره کل ارتباطات رادیویی تشکیل می‌گردد:

الف- وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات (رئیس)

ب- معاون وزیر و رئیس سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی (دبیر)

با امعان نظر به ماهیت آیین‌نامه‌ای این گونه موارد، این ماده واحده مغایر با اصل ۱۳۸ قانون اساسی است؛ زیرا طبق این اصل، تنها وزراء و هیئت وزیران در تصویب آیین‌نامه‌های اجرایی صلاحیت دارند، در حالی که تبصره‌ی مزبور برای غیر وزراء نیز چنین صلاحیتی را پیش‌بینی کرده است.

از آنجا که مصوبه‌ی مزبور یکی از وظایف «کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور»^(۱) - که در حکم مصوبات شورای عالی فضای مجازی است - یعنی نرخ‌گذاری برای کلیه خدمات فضای مجازی را منوط به تصویب «کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات» کرده است، این مصوبه مغایر با اصل ۵۷ قانون اساسی است؛ زیرا اطلاق آن می‌تواند با صلاحیت‌های «کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور» در تعارض باشد. بنابراین با عنایت به اینکه شورای عالی فضای مجازی با حکم مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) تشکیل و تحت امر ایشان مشغول به انجام وظیفه است و با توجه به اینکه تشکیل و تداوم فعالیت این شورا بر اساس اختیارات و صلاحیت‌های ولایت مطلقه فقیه مصرح در اصل ۵۷ قانون اساسی انجام شده است، دخالت در شرح وظایف مقرر برای آن شورا یا کم‌رنگ کردن نقش این نهاد یا تعریف اقدام موازی با شرح وظایف مقرر شده برای این نهاد، به نوعی در تغایر با فرمان مقام رهبری و اختیارات و صلاحیت‌های ایشان در اصل ۵۷ است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- با توجه به اینکه پیشنهاد تعیین انواع خدمات مرکز توسعه تجارت الکترونیکی و تعرفه‌ی هر یک از آنها توسط وزارت صنعت داده می‌شود و اغلب اعضای «کمیسیون

→

ج- نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

د- نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی

ه- سه نفر صاحب‌نظر مرتبط در امور ارتباطات و فناوری اطلاعات با پیشنهاد وزیر ارتباطات و

فناوری اطلاعات و تصویب هیئت وزیران.»

۱. شورای عالی فضای مجازی بر اساس ماده (۹) اساسنامه مرکز ملی فضای مجازی، شرح وظایف و اختیارات این کمیسیون را تعیین کرده است. این مصوبه در شش بند وظایفی را برای این کمیسیون مقرر داشته است که از جمله آنها «سیاست‌گذاری در زمینه نرخ‌گذاری برای کلیه خدمات فضای مجازی در چارچوب مصوبات شورای عالی فضای مجازی» است.

تنظیم مقررات ارتباطات» که وظیفه‌ی تصویب پیشنهادات را دارند نیز یا دولتی هستند یا توسط هیئت وزیران منصوب می‌شوند، نمی‌توان تبصره‌ی ماده واحده مزبور را مغایر با اصل ۱۳۸ قانون اساسی دانست، ضمن آنکه هدف تعرفه‌گذاری کمیسیون مزبور صرفاً نرخ‌گذاری خدماتی است که مرکز یاد شده ارائه می‌دهد و نه تعیین قیمت برای کالاهای مورد معامله از طریق این مرکز؛ لذا از آنجا که این‌گونه تعرفه‌گذاری اصولاً ماهیت آیین‌نامه‌ای ندارد، تصویب آن توسط کمیسیون یاد شده، تغییری با اصل ۱۳۸ قانون اساسی ندارد.

- واگذاری تصویب انواع خدمات مرکز توسعه تجارت الکترونیکی و تعرفه‌ی هر یک از آنها به «کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات» در این مصوبه، مغایرتی با وظیفه «کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور» مبنی بر سیاست‌گذاری نرخ‌گذاری برای کلیه خدمات فضای مجازی ندارد؛ زیرا مصوبه‌ی مزبور برای کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات، سیاست‌گذاری در خصوص نرخ‌گذاری برای انواع خدمات مرکز توسعه تجارت الکترونیکی را پیش‌بینی نکرده است، بلکه تنها تصویب تعرفه‌ی این نوع از خدمات و قیمت‌گذاری در این خصوص را برای کمیسیون مزبور جایز دانسته است و این امر ارتباطی با امر کلان سیاست‌گذاری نرخ‌گذاری برای کلیه خدمات فضای مجازی که بر عهده‌ی «کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور» قرار داده شده است ندارد. از این‌رو، اطلاق مصوبه با صلاحیت‌های این کمیسیون تعارضی نداشته و نمی‌توان آن را مغایر با اصل ۵۷ قانون اساسی تلقی کرد.

ج- تصمیم شورا

- این ماده واحده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^(۱)

مصوبه مجلس در خصوص لایحه تعیین تعرفه‌های خدمات مرکز توسعه تجارت الکترونیکی، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. مندرج در نامه‌ی شماره ۹۳/۱۰۲/۱۲۸۰ مورخ ۱۳۹۳/۴/۴ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را با نفوذ تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع شوند و از قوانین مخالف با شرع مطروحه قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir